

تحلیل نابرابری‌های فضایی در توسعه منابع گردشگری (مورد مطالعه: استان اردبیل)

دکتر حسن افراخته^۱

دکتر محمدتقی رهنمایی^۲

دکتر اصغر طهماسبی^۳

سیاوش ایمنی قشلاق^۴

چکیده

توسعه صنعت گردشگری در کشور نیازمند برنامه‌ریزی و بهره‌گیری از تمامی ظرفیت‌ها و جاذبه‌های موجود در مناطق مختلف کشور و توسعه متوازن و هماهنگ آن‌ها می‌باشد. تحلیل فضایی توسعه گردشگری در مناطق و استان‌های مختلف یکی از الزامات مهم توسعه پایدار گردشگری و اجتناب از ایجاد و توسعه نابرابری‌های فضایی است. استان اردبیل یکی از مقصدهای اصلی گردشگری کشور می‌باشد که سالانه حدود ۴ تا ۵ میلیون گردشگر از داخل و خارج کشور به این استان سفر می‌کنند. هدف این تحقیق تحلیل نابرابری‌های فضایی در توسعه عناصر گردشگری استان اردبیل است. بدین منظور مدل مفهومی تحقیق با بهره‌گیری از عناصر اصلی گردشگری و استفاده از ۹ شاخص و ۴۶ متغیر برای بررسی وضعیت توزیع فضایی منابع گردشگری و توسعه آن در بین شهرستان‌های ده‌گانه استان ایجاد گردید. داده‌های مورد نیاز از آمارهای منتشره از سوی مرکز آمار ایران، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و استانداری اردبیل گردآوری شد. نتایج تحقیق حاضر نشان می‌دهد الگوی فضایی توسعه عناصر و منابع گردشگری در بین شهرستان‌های استان یک الگوی ناهمگن است به طوری که در بین عناصر گردشگری تسهیلات و امکانات اقامتی با ضریب تغییرات ۲۰۷۸٪ بالاترین میزان نابرابری برخوردار بوده در حالی که ضریب پراکندگی جاذبه‌های گردشگری ۰۰۶۸٪ بوده است. به عبارت دیگر نابرابری تسهیلات اقامتی و سایر عناصر گردشگری از جاذبه‌های گردشگری تبعیت نکرده‌اند. از نظر رتبه‌بندی و سطح‌بندی توسعه گردشگری نیز شهرستان سرعین در مقام اول و در سطح توسعه بسیار بالا قرار دارد.

واژگان کلیدی: تحلیل فضایی، نابرابری فضایی، توسعه گردشگری، استان اردبیل

^۱استاد گروه جغرافیای انسانی، دانشگاه خوارزمی، تهران

^۲استاد گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه تهران

^۳استادیار گروه جغرافیای سیاسی و برنامه ریزی گردشگری، دانشگاه خوارزمی، تهران

^۴دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی دانشگاه خوارزمی، عضو هیات علمی دانشکده علوم گردشگری، دانشگاه علم و فرهنگ